

Omzendbrief

23 juli 2012

Gericht aan alle belanghebbenden bij de zorgregie

VRAGEN NAAR: Marc Sevenhant
TELEFOON: 02 225 85 22
E-MAIL: marc.sevenhant@vaph.be
BIJLAGE(N):

Uitbreidingsbeleid 2012: maatregelen om de continuïteit in de zorg en ondersteuning van jongvolwassenen met een handicap te bevorderen. Inzet van bijkomende middelen.

Situering

In deze omzendbrief richten we de focus op de jongvolwassenen met een handicap. Meer specifiek gaat het om de jongeren met een handicap, die niet - schoolgaand zijn, en om de jongeren die het buitengewoon onderwijs verlaten en die niet altijd even vanzelfsprekend een overstap (kunnen) maken naar hun volgende levensfase: die van de instap in de volwassen wereld. Zowel op het vlak van wonen, werken, vrijetijdsbesteding als bij het uitbouwen van een eigen vriendenkring / netwerk, dient zich voor elk van deze jongeren een nieuwe periode aan.

Zij horen onder de groep, zoals vermeld in Perspectief 2020 op p. 22 - 23:

“1. Personen met een handicap, met een zware ondersteuningsnood, die een actieve vraag stellen aan het VAPH voor zorg en assistentie. De ernstgraad van deze situaties is van een bepaald niveau en kan voldoende objectief aangetoond en omschreven worden ... Hier gaat het over mensen die een actieve vraag stellen tot ondersteuning en voor wie objectief, door inschaling, vast te stellen is dat het gaat om een dermate zware ondersteuningsnood dat..., de draagkracht van de omgeving overschrijdt”.

...

“2. Minderjarige PmH, die gebruik maken van een VAPH ondersteuning en die, omwille van het verstoorde evenwicht tussen draaglast en draagkracht, aanspraak moeten kunnen maken op VAPH ondersteuning op volwassen leeftijd. ... Maar voor diegenen voor wie dit noodzakelijk is, moet de continuïteit effectief verzekerd zijn in 2020.”

In deze omzendbrief krijgt de lezer een overzicht van de maatregelen die door het VAPH en door de sector zullen genomen worden:

- Op halflange en lange termijn (realiseerbaar voor half 2014 en na 2014)
- Op korte termijn.

“Continuïteit in de ondersteuning “ staat voor het behoud van “dezelfde kwaliteit van bestaan voor de jongvolwassene én voor zijn omgeving”, eens de jongere de voor hem of haar maximale schoolleeftijd overschreden heeft en zich begeeft in de context van de volwassen wereld.

De noodzakelijke partners om aan deze continuïteit tegemoet te komen zijn velerlei: zij bevinden zich

- in het voorbereidende traject naar de activering binnen Onderwijs,
- in de activering en binnen de structuren van de professionele integratie,
- in de dagcentra en het begeleid werken,

- op het vlak van woonondersteuning - aangeleverd door welzijnspartners, waaronder de VAPH voorzieningen,
- op het terrein van de socio-culturele verenigingen en vormingsorganisaties,
- in de vrijetijdsozorgorganisaties,
-

Een flankerend en doorgedreven inclusiebevorderend beleid in de beleidsdomeinen Onderwijs, Werk en Sociale Economie, Mobiliteit, Sport, Cultuur, ..., Welzijn - Volksgezondheid en Gezin, is een noodzakelijke voorwaarde om op korte, half lange en lange termijn een continuïteit in de ondersteuning te garanderen.

We verwijzen hiervoor naar het doelstellingenkader Gelijke Kansen Vlaanderen voor Personen met een Handicap, goedgekeurd door de Vlaamse Regering in 2011:

“Bewerkstelligen van volwaardige participatie van personen met een handicap door het wegwerken van de drempels in de samenleving die dit verhinderen of belemmeren.

- OD 1 Het openstellen van het reguliere aanbod in de verschillende beleidsdomeinen
- OD 2 Waar nodig voorzien in specifieke maatregelen voor personen met een handicap, zodat ze volwaardig kunnen participeren in alle domeinen van de samenleving
- OD 3 Het wegwerken van tekorten in de bestaande ondersteuning
- OD 4 Het verhogen van de kwaliteit van de bestaande ondersteuning, en het ontwikkelen van nieuwe ondersteuningsvormen ter verhoging van de kwaliteit van het aanbod
- OD 5 Personen met een handicap en hun organisaties op een volwaardige wijze laten participeren in het beleid
- OD 6 Het verhogen van het inzicht in de mechanismen die volwaardige participatie van personen met een handicap verhinderen of belemmeren, en het opbouwen en delen van expertise om volwaardige participatie te bewerkstelligen
- OD 7 Het stimuleren van een genuanceerde en niet-stereotyperende beeldvorming over personen met een handicap”

In de opsomming hierna volgend, beperkt deze omzendbrief zich tot de te ondernemen acties binnen het eigen beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

1 Maatregelen op halflange termijn en lange termijn

- Met een veralgemeende invoering van de persoonsvolgende financiering kunnen jongvolwassenen hun woon- en leefomgeving kiezen, niet alleen in functie van de aanwezigheid van hun sociaal netwerk, ook in functie van hun mogelijkheden tot activering of loonvormende arbeid.
- Voor de jongeren met een handicap, met geboortjaar 1990 of vroeger tot en met het geboortjaar 1995, maar ook voor de daaropvolgende geboortejaren, moeten nu al voorbereidende stappen gezet worden, opdat deze jongeren verzekerd blijven van de noodzakelijke ondersteuning, bij overgang naar de volwassen leefcontext. In het Projectplan 2020 zijn acties opgenomen om de efficiëntie van de ingezette middelen te verhogen. Deze acties zullen bijdragen tot het verzekeren van de continuïteit in de ondersteuning.
- We gaan de formules van de Diensten Inclusieve Ondersteuning ter beschikking stellen van jongeren vanaf de leeftijd van 18 jaar. Met het besluit Jongvolwassenen dat op 20 juli 2012

principeel is goedgekeurd door de Vlaamse regering wordt dit, na advies van Raad van State en definitieve goedkeuring, regelgevend mogelijk gemaakt en hoeft dit niet langer via een uitzonderingsmaatregel. Voor deze jongeren bepleiten wij betaalbare huisvesting via de sociale huisvestings- en sociale verhuurkantoren.

- Schoolgaande jongeren met een handicap kunnen zich al tijdens hun schoolperiode voorbereiden op een zo zelfstandig mogelijk leven, met de inclusieve ondersteuning van een zorgpartner. Hiertoe gaan we de noodzakelijke gesprekken aan met Onderwijs en CLB.
- We gaan, met de minister bevoegd voor huisvesting, kijken hoe de woonmogelijkheden voor alle personen met een handicap, in het bijzonder voor de jongvolwassenen, uitgebreid kunnen worden.

2 Maatregelen op korte termijn

Voor de inzet van de bijkomende middelen 2012 concentreren we ons op de jongeren die in het schooljaar 2012 - 2013 + 23 jaar zijn of worden, met een centraal geregistreerde vraag naar vervolgondersteuning in de volwassenenzorg, op het vlak van wonen en / of activering.

Het uitgangspunt voor de maatregelen op korte termijn is de continuïteit van ondersteuning te garanderen voor jongeren en hun directe omgeving bij de overstap van hun onderwijs carrière naar hun actief leven (of bij de overstap van hun ondersteuning als niet-schoolgaande naar hun actief leven). De ondersteuning staat in het teken van het vrijwaren van de actuele kwaliteit van hun (gezins-)leven, hierbij rekening houdend met de evoluerende toekomstplannen en -mogelijkheden van de jongvolwassene met een handicap.

Hoe? Door wie?

Wie dit zal opnemen, is afhankelijk van de particuliere situatie waarin de jongere, zijn gezin en de betrokken aanbieder uit de minderjarigenzorg zich bevinden.

Belang van vraagverheldering of vraagverduidelijking

De (potentiële) uitstromers uit de minderjarigenzorg moeten kunnen rekenen op een kwaliteitsvol proces van vraagverduidelijking. Bij de exploratie van mogelijkheden om het ondersteuningsplan in te vullen, dient ruimer dan de VAPH-sector gekeken te worden.

Jongeren die geen VAPH-ondersteuning genieten, kunnen hiervoor, indien gewenst, een beroep doen op de diensten ondersteuningsplan (DOP).

Maar ook voor jongeren in de internaten en de semi-internaten is de vraagverduidelijking en het opmaken van een ondersteuningsplan van het grootste belang. We hebben er alle vertrouwen in dat de betrokken voorzieningen zich engageren ten aanzien van de jongeren en hun ouders, die op deze dienstverlening wensen in te gaan.

Jongvolwassenen kunnen in de minderjarigenzorg blijven tot 25 jaar

Minderjarigenvoorzieningen zullen de mogelijkheid krijgen om jongvolwassenen op te nemen tot de leeftijd van 25 jaar. De Vlaamse regering verleende op 20 juli 2012 haar principeel akkoord aan het besluit Jongvolwassenen die deze maatregel onderbouwt. De bedoeling is geenszins dat dit de courante praktijk wordt. Op deze manier willen we echter wel voorkomen dat jongvolwassenen waarvoor ondersteuning absoluut noodzakelijk is en die ondanks intensieve bemiddelingspogingen niet kunnen doorstromen naar de meerderjarigenzorg, door de minderjarigenvoorziening noodgedwongen moeten losgelaten worden.

Vervolgondersteuning

Voor minderjarigenvoorzieningen wordt, binnen het kader van de regelgeving “heroverweging ambulante begeleiding” vanuit internaat, semi-internaat of OBC de mogelijkheid voorzien om jongeren die op de leeftijd van 18 jaar ondersteuning kregen, laagfrequente mobiele vervolgondersteuning te bieden (volgens de modaliteiten van de rechtstreeks toegankelijke hulpverlening). Op deze manier kunnen jongeren ondersteund worden bij de uitbouw van een inclusief activerings- of woontraject. Deze vervolgondersteuning kan, door het besluit Jongvolwassenen, geboden worden tot de maximale leeftijd van 25 jaar. In het kader van het uitbreidingsbeleid 2012 is tevens 650.000 euro voorzien om deze vorm van laagfrequente mobiele vervolgondersteuning uit te breiden.

Bijkomende middelen: 4 miljoen euro eenmalig - recurrent, in de uitbreidingsoperatie 2012

Het budget, dat bijkomend ter beschikking wordt gesteld, moet selectief ingezet worden voor de 23 - 25 jarigen die op de CRZ geregistreerd staan met een vraag naar woonondersteuning (tehuis of inclusief) of met een vraag naar activering onder vorm van een dagcentrum / begeleid werken vanuit de VAPH-sector. Dit budget kan ter beschikking gesteld worden onder de vorm van een PAB of onder de vorm van een Persoonsvolgend Convenant.

Aan de Regionale Prioriteitencommissies geven we opdracht om de inzet van deze bijkomende middelen te beperken tot de jongeren die in het schooljaar 2012 - 2013 de leeftijd van 23 jaar bereiken of ouder zijn dan 23 jaar. Voor die leeftijd worden de jongeren verondersteld van hun oplossing te blijven vinden in de minderjarigenzorg, zonder toevoeging van bijkomende middelen, met uitzondering van de extra middelen 2012 voor de laagfrequente vervolgondersteuning aan 18 - 25-jarigen uit de semi-internaten / internaten.

Aanbeveling voor de regionale prioriteitencommissies

Aan de RPC's wordt de aanbeveling gegeven om in hun beoordeling van een aanvraag “prioritair te bemiddelen dossier” abstractie te maken van de opname in een minderjarigenvoorziening eens de jongere boven de leeftijd van 21 jaar is.

De RPC's krijgen in de periode eind augustus - begin september 2012 de beschikking over een lijst van voorzieningen minderjarigenzorg, waaraan een lijst gekoppeld is van de jongvolwassenen die gebruik maken (of recent maakten) van deze voorzieningen. Het gaat om die voorzieningen die, omwille van een cumulatief van factoren, geen mogelijkheid hebben om de continuïteit van de zorg en ondersteuning te bieden aan de hen toevertrouwde jongvolwassenen van 23 jaar en ouder. Deze factoren houden verband met de infrastructurele beperkingen van het MPI en / of de daarmee samenwerkende scholen, met het groot aantal instromers in het MPI, met het aantal + 21 jarigen waarvoor de voorziening al continuïteit voorziet.

Aan de hand van deze lijst, met vermelding van de aanwezige jongeren van de betreffende geboortejaren, moet de Regionale Prioriteitencommissie een inschatting maken van de kansen tot continuïteit in de ondersteuning en de noodzakelijkheid van bijkomende middelen.

De bijkomende middelen zijn bedoeld voor deze groep van jongvolwassenen. Voor de contactpersonen en de andere geledingen van de zorgregie zijn er geen specifieke richtlijnen die moeten in acht genomen worden, tenzij de geldende richtlijnen zorgregie in verband met de aanvraag “status prioritair te bemiddelen” en de aanvraag van een persoonsvolgende convenant.

Convenant activering dagbesteding

We voorzien voor de RPC's de mogelijkheid om meer gedifferentieerde convenanten activering dagbesteding toe te kennen, afhankelijk van het aantal dagen dagbesteding dat nodig is. Het betreft dan budgetten voor deeltijds gebruik van het dagcentrum, zoals dit voorzien is in de regelgeving

betreffende de dagcentra. Concreet betekent dit de mogelijkheid om convenants van bijvoorbeeld 40%, 60% of 80% van de convenant voor dagcentrum of een convenant begeleid werken (één derde van de convenant dagcentrum) toe te kennen. Op deze manier kunnen meer mensen geholpen worden met hetzelfde budget. Mensen die nood hebben aan combinatie van dagcentrum en begeleid werken kunnen deze combinatie zo ook realiseren.

Continuering in de zorg en ondersteuning

Verwijzend naar het uitgangspunt voor de maatregelen op korte termijn, verwachten we, samen met de minister, een maximale samenwerking op het terrein, tussen alle noodzakelijke actoren en partners, vrijwilligers inbegrepen, om de continuering voor de jongvolwassenen met een handicap te bewerkstelligen. De opdracht tot zorg voor continuering in de ondersteuning hoort tot de kwaliteitsbepalingen voor de VAPH voorzieningen.

Wat de VAPH diensten en voorzieningen betreft, vragen wij aan de stuurgroepen van de Regionale Overlegorganen Gehandicaptenzorg, om alle geledingen binnen het bemiddelings, toeleidings- en afstemmingsgebeuren in de zorgregie te benutten in functie van een continuering van zorg en ondersteuning voor de jongvolwassenen die hier nood aan hebben.

Het VAPH zal hierin, met de cel zorgregie, een coördinerende rol opnemen voor de ROG's. De coördinatoren zorgregie bewaken de verbinding tussen de dossierbehandeling op niveau van de RPC's en in het zorgbemiddelingsoverleg. De communicatie aan de zorgvragers over de besluitvorming in de RPC's en van de bemiddelingsorganen, moet beantwoorden aan de kwaliteitsvereisten, zoals gesteld aan elke VAPH erkende en gesubsidieerde voorziening. De coördinatoren Zorgregie waken hierover en signaleren mogelijke knelpunten op dit vlak aan de leidend ambtenaar van het VAPH.

De coördinatoren Zorgregie hebben een signaalfunctie ten aanzien van de cel zorgregie en sturen, in overleg met de cel zorgregie, bij wanneer zij vaststellen dat de continuering, in het bijzonder voor de jongvolwassenen met een handicap, niet gegarandeerd wordt ingevuld door de betrokken actoren, voorzieningen.

We hopen dat deze maatregelen, samen met de verdere inspanningen in het kader van het uitbreidingsbeleid en de stapsgewijze implementatie van Perspectief 2020, ertoe zullen leiden dat we de doelstellingen van dit plan kunnen realiseren. Om dit te kunnen bereiken zal een verdere constructieve samenwerking en de volgehouden inzet van velen de komende jaren onontbeerlijk zijn.

Wij danken u voor uw medewerking.

Met vriendelijke groeten,

Laurent Bursens
Administrateur-generaal